EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 10.11.2020
COM(2020) 729 final

2020/0325 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön yleisneuvostossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta päätöksen hyväksymiseen tiettyjen elintarvikkeiden hankintojen vapauttamisesta vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa unionin puolesta otettavan kannan vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on määrä antaa ehdotus, jonka tarkoituksena on vapauttaa Maailman ruokaohjelman muihin kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankkimat elintarvikkeet vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Marrakeshin sopimus Maailman kauppajärjestön perustamisesta

Ehdotetun neuvoston päätöksen tarkoituksena on valtuuttaa Euroopan komissio puoltamaan Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa annettavaa päätöstä unionin puolesta. Maailman kauppajärjestö on perustettu Marrakeshin sopimuksella, jäljempänä ’WTO-sopimus’, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 1995.

Euroopan unioni on sopimuksen osapuoli.

2.2. Maailman kauppajärjestön ministerikokous ja yleisneuvosto

WTO-sopimuksen IV artiklan 1 kohdan mukaan ministerikokouksella on valta tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista.

WTO-sopimuksen IV artiklan 2 kohdan mukaan ministerikokouksen istuntojen välisenä aikana yleisneuvosto kuitenkin huolehtii ministerineuvoston tehtävistä.

WTO-sopimuksen IX artiklan 1 kohdan mukaan WTO:n elimet pyrkivät tekemään päätökset konsensuksella.

2.3. WTO:n yleisneuvoston suunniteltu säädös

GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan WTO:n jäsenet voivat asettaa maataloustuotteita koskevia vientikieltoja ja -rajoituksia, humanitaarisiin tarkoituksiin käytettävät elintarvikkeet mukaan luettuina, jollei WTO:n maataloussopimuksen 12 artiklan määräyksistä muuta johdu.

Covid-19-pandemian yhteydessä eräät WTO:n jäsenet ovat jälleen ryhtyneet soveltamaan vientirajoituksia tai -kieltoja maataloustuotteisiin.

WTO:n yleisneuvostoa voidaan pyytää joulukuussa 2020 tai jossakin sen jälkeen vuonna 2021 pidettävässä kokouksessa tekemään päätös, jonka tarkoituksena on vapauttaa Maailman ruokaohjelman muihin kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankkimat elintarvikkeet vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta.

Ehdotus esitetään ottaen huomioon Maailman ruokaohjelman antama kriittinen humanitaarinen tuki, joka on entistä kiireellisempää covid-19-pandemian ja muiden kriisien vuoksi.

Päätökset tehdään WTO:ssa yksimielisesti. Sen vuoksi on tarpeen, että neuvosto antaa SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohtaan perustuvan päätöksen, jolla EU valtuutetaan liittymään päätöstä koskevaan konsensukseen.

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Tämän ehdotuksen tavoitteena on antaa Euroopan unionille mahdollisuus liittyä konsensukseen sellaisen päätöksen hyväksymisestä, jolla Maailman ruokaohjelman muihin kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankkimat elintarvikkeet vapautetaan vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta mahdollisesti jo joulukuussa 2020 pidettävässä WTO:n yleisneuvoston kokouksessa tai jossakin sen jälkeen vuonna 2021 pidettävässä yleisneuvoston kokouksessa.

Unionin näkökulmasta neuvoston päätös liittyä yleisneuvoston kokouksessa tätä asiaa koskevaan konsensukseen on ratkaisevan tärkeä EU:n kannan ylläpitämiseksi WTO:ssa, erityisesti kun otetaan huomioon covid-19-pandemian aiheuttama kiireellinen humanitaarinen tilanne.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

4.1.2. Soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

WTO:n ministerikokous on WTO-sopimuksella perustettu elin, jolla on sopimuksen IV artiklan 1 kohdan mukaan valta tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista, myös päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia.

WTO-sopimuksen IV artiklan 2 kohdan mukaan ministerikokouksen istuntojen välisenä aikana ministerineuvoston tehtävistä huolehtii yleisneuvosto.

Edellä mainituilla suunnitelluilla säädöksillä on oikeusvaikutuksia, sillä ne voivat vaikuttaa unionin oikeuksiin ja velvoitteisiin.

Suunnitellulla päätöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

4.2.2. Soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa

Suunnitellun säädöksen pääasiallinen tavoite ja sisältö liittyvät yhteiseen kauppapolitiikkaan.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 207 artikla.

4.3. Päätelmät

Päätösehdotuksen oikeusperustan olisi oltava SEUT-sopimuksen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

5. SUUNNITELLUN SÄÄDÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska WTO:n yleisneuvoston säädöksellä täydennetään WTO-sopimusta jättämällä Maailman ruokaohjelman muut kuin kaupalliset humanitaariset elintarvikehankinnat vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisen ulkopuolelle, on aiheellista julkaista säädös *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* sen jälkeen, kun se on hyväksytty.

2020/0325 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Maailman kauppajärjestön yleisneuvostossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta päätöksen hyväksymiseen tiettyjen elintarvikkeiden hankintojen vapauttamisesta vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Unioni hyväksyi 22 päivänä joulukuuta 1994 Marrakeshin sopimuksen Maailman kauppajärjestön perustamisesta, jäljempänä ’WTO-sopimus’, neuvoston päätöksellä 94/800/EY[1], ja sopimus tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

(2) WTO-sopimuksen IV artiklan 1 kohdan mukaan Maailman kauppajärjestön, jäljempänä ’WTO’, ministerikokouksella on valta tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista.

(3) WTO-sopimuksen IV artiklan 2 kohdan mukaan WTO:n yleisneuvosto huolehtii ministerikokouksen tehtävistä ministerikokousten välisenä aikana.

(4) WTO-sopimuksen IX artiklan 1 kohdan mukaan WTO:n elimet noudattavat niin pitkälle kuin mahdollista käytäntöä tehdä päätökset yksimielisesti.

(5) WTO:n yleisneuvostoa voidaan pyytää joulukuun 2020 kokouksessaan tai jossakin sen jälkeen vuonna 2021 pidettävässä kokouksessa harkitsemaan ehdotusta, jonka tarkoituksena on vapauttaa Maailman ruokaohjelman muut kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankitut elintarvikkeet vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta.

(6) On aiheellista vahvistaa WTO:n yleisneuvostossa unionin puolesta otettava kanta, sillä annettava päätös tulee olemaan unionia sitova.

(7) GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan WTO:n jäsenet voivat tietyissä olosuhteissa soveltaa vientikieltoja tai -rajoituksia. WTO:n maataloussopimuksen 12 artiklassa täsmennetään lisäedellytykset, joita WTO:n jäsenten on tällaisissa tapauksissa noudatettava. Covid-19-pandemian aikana WTO:n jäsenet ovat turvautuneet tällaisiin toimenpiteisiin, jotka voivat vaikuttaa myös muihin kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankittuihin elintarvikkeisiin.

(8) Maailman ruokaohjelman humanitaariset hankinnat olisi vapautettava vientikielloista ja -rajoituksista, kun otetaan huomioon Maailman ruokaohjelman antama kriittinen humanitaarinen tuki, josta on tullut entistäkin tärkeämpi covid-19-pandemian aikana.

[1] EYVL L 336, 23.12.1994, s. 1

(9) WTO:n yleisneuvostossa unionia edustaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissio,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Maailman kauppajärjestön yleisneuvostossa, jäljempänä ’WTO:n yleisneuvosto’, joulukuussa 2020 pidettävässä kokouksessa tai jossakin myöhemmässä kokouksessa vuonna 2021 unionin puolesta otettava kanta on seuraava:

Jos WTO:n jäsenet pääsevät yksimielisyyteen Maailman ruokaohjelman muihin kuin kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin hankkimien elintarvikkeiden vapauttamisesta vientikieltojen tai -rajoitusten soveltamisesta, unioni liittyy kyseiseen konseksukseen. Unionin edustajat WTO:n yleisneuvostossa voivat sopia kyseiseen päätösluonnokseen tehtävistä vähäisistä muutoksista ilman uutta neuvoston päätöstä.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja